

19970

Landsmåls- och Folkminnesarkivet
Uppsala

Lappland

Jukkasjärvi sn

28/2 49

Tuuri, Olof. 1949.

ULM 17:s frigol. M. 172 B. Lapske trad.:
Om mjölkens tillredning och förvaring.
Lapske text.

4 H. 4: maskin skr.

19970

Landsmålsarkivets frågelista M 172 B.

LAPSKA TRADITIONER: OM MJÖLKNINGEN MJÖLKENS TILLREDNING.

OCH FÖRVARING

- I Bårgie-manos alkie bántjiet.
- 2 Mannjiel kaska bájvie vuoje^{hi} bántjin kartaj, aalo laviejehk dikdet aldo káosdiet ávdal ká bántjen kartaj vuoje^{hi}.
- 3 Alo valdie ^{ja} bántjen ajkie vuoje^{hi} kartaj, muoh mejt lavejinh livvasajien naj bántjet ká ij lee valdie bántjen ajkie.
- 4 Äj lä duottar bántjojt kásge suovas-dohtan,
- 5 Mijn äble káske ájnan suovasdemi bántjojje, dabbie duottar ádnamijn. Duottar varien bahka ajkien tjodtjo bántjo bárie muohtahijt-naldie.
- 6 Dan ajkien ká lee bántjan daggo-bajkien, äjle kásge hidnar-dan miesie-njammama. Ietja ladtjie ká ah äj-addie livvajiet delle ávdal ká kardaj-bídtji, káss kalkie bántjiet. Dan tih-di ah miessie ij bása njammat livva-sajien.
- 7 Davaladtjat mannjiel kaska-bájvie, ja dah lee alo lahka-káe.
- 8 Melkie-bántjojovvo Nahbaj. Kuovdies ejn viertiejek lehkiel ávdas ah bántjen barko manna jáhtie-leppo. Muohto kall lavijek aktana^j bántjiet ká ij lee stuorab bántjen barko. Dalle vierti bántjie alo kántjat daggar gárkie luohbietja, dehkíe suohki-es miesda maddaga má vuollá^j bídtji mielkie-náhbie.
ah ij káb ma oiet,

- 9 Kall dah lee nonaj lemas ah lee viertien lodniet aldo-
dejta gäfieb älmojie, ah lehk dahnaj ädtjon mielkie dan
bähtjin ajkie, aldojt valdie lona nammij ja ledtji dieos
gievas isia dan aldo nala, dan bättiej ká lej bähtjien aj-
kie dehkje dan tjaktjij.
- IO Korma ládtejt bivdo lee davaladtjat semma ajkie ká bäh-
tjien kartien lee. Ja mana lehk riehta mielanasa dan bar-
koj ah-bivtiet korma-lodtiejt. Korma ládtiejt bivdo lee
sniltja-mano ja bárgie-mano ajkien.
- II Ragat-mano lähba kehtjaj ká lee riehta buorrie jahgie
ah lee buorrie bátjo-dillie.
- I3 Wuosdas manojt ävdalká ednam kalma bähtjie jáhkie bájvie
muoh manjimos vahkojt äj ká juohkie nobbie bájvie.
- I4 Wuotgat-mano sinnie bähtjojovvo enamosa ká miessie hejta
njammami. Ja birra jakie binda mielkie ká lee bessan riek-
ta bähtjiet dan dabaladtja-mieldie.
- I5 Mielkin dahko vuosda ja mejt kájka-jovvo miesie tjalmasa
sinne ah da sadda riehta smievrás.
- I6 Miesie-dákkien lee dah mij lähbieha mielkie. Dan valto
jovvo delle ká miessie-njovvojovvo ja bidtjojovvo kájkat
ja kále riehta kájkies de da lee kelbamas.
Vuosdajt dahkojovvo vasiehijn vuosda-láhkjejn dah lee dah-
muoran ja dan nammajovvo vuosda-láhkje . Stuora mosa lehk
25 centamedtra risdej ja onna mosa lehk IO centamedtra--
risdej. Muohto kall dah lehk viel manga era-lagananaj.

- 17 Wuosda kájkajovvo riehta karrasien ja kájkiesin dah lee vasiehiijn vuosta-kájkajan sihtie mejt bidtjo bajas ja tjadno badtijko bajas. Ja dan namajovvo Sihdie
- 18 Bidtjovovvo vehas suovanala vaj veva suovva-rántie mielkie ah buoribo kájka.
- 19 Báhtjo-mielkie vuovde Norjaladtjaje ja Ruohiladtjaje ja lánuohi ietja davviren ja báhtjojkon mejta lánohi mielki Dan haddaj mij ejn enamos lee.
- 20 Báhtjo-mielkie bidtjo kaggaje. Ja säkohovvo juomojt dan sisa. Äj daggo bajkiet lavie bidtjat erako juomojt mielkie sisa. Juobmo-kagga ká de lee valmas bindiejovvon no káktie da kall lehkiel de dan bidtjo tjahtji-adtjakij-kás dah kalka dalvie lehkiel. Dan varosdit vertie nannosit bádnjojovvo besuo ja tjadno dejna kaggan buontjietjevka kidda vaj ij bása ilmie álkos ijki-sisa. Mielkin sadda hirmad vuojmalas ja buorie. Dan kall lee mejt dahkan ah le juomo siebma-nahdan káss da ij lee ávdal lemas. Ja dah kalle saddakáhdan dass maanjiel.
- 21 Mielkie nammajovvo Juobmo-mielkie.
- 22 Tjalmasijst sidie ja Tjahtji-adtjakin
- 23 Mannjie tjavtja báhtjie mielkie bárie lánkie ábbarijta Ja dajt nammajovvo Kalma-jaga.
- 24 Mielkie lee nonaj álo ah dah binda birra jagie. muoh dieos asij kákie lee besan bárahid báhtjiet báhtjin ajkie. Dah ij lee káski ejn ávdaladtjie juohkie jagie.

25

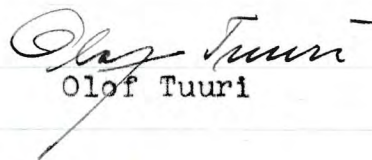
Juosdie daggo bajkiejt äj dan ajkie sahdie bántjiema bajas dállad, ká alka lehkiel no álo bántjo ah ednam i-j sahdie eli-hit bántjojt no buorahit ah sahдалиj bántjit.

Bántjin ajkie kalka lehkiel buorie ednama, ja jägiel ednama ah ij besa bántjo ja miessie mannat kähnohäbmien. Dah mahda dah-gat stuora vahakijtnaj joss no bahojn manna. Juoss azra tjev-tja lee karrasit bántjan ja säjda de bántiet kassa-muohta, dan nala ja bántjo ja miessie bahojn vajban ja nelkon bántjiema-sivajn, de dass ij leká jabmohallamos ávdan.

26

Äb lee kuollan ah lihtjoj dalkasen kävdiehon bántjo mielkie kájt daggo bajkin.

Laimoluoktas das guovva-manos 1949.

Olof Tuuri